

Novorozenecké období

Od narození do šesti týdnů

Porod

Přechod dítěte z chráněného
intrauterinního života.

Důraz na nenásilný,
přirozený, něžný porod,
šetrný k matce a dítěti.

Problémy porodnictví

Způsob porodu, který staví ženu do role podřízeného pacienta a minimalizuje možnosti její aktivní spolupráce a rozhodování.

Neosobní a anonymní přístup porodnického personálu, chybí emoční podpora, matky označeny za nespolupracující.

Upřednostňování hygienických aspektů péče před psychologickými, není vždy možnost důkladně se přivítat s novorozencem.

Separace matka – dítě: několikahodinová i na odděleních se systémem rooming-in, několikadenní v ostatních případech
Nedostatečné informace o kojení.

Nerespektování vlastního biorytmu dítěte: přednost má organizační jednoduchost.

Rutinní práce dětských sester – rychlé, zručné pohyby, chybějí jemné signály, jemné dotyky.

Novorozenecké škály

APGAR SCORING SYSTEM

	0 Points	1 Point	2 Points	Points totaled
Activity (muscle tone)	Absent	Arms and legs flexed	Active movement	↓
Pulse	Absent	Below 100 bpm	Over 100 bpm	
Grimace (reflex irritability)	Flaccid	Some flexion of Extremities	Active motion (sneeze, cough, pull away)	
Appearance (skin color)	Blue, pale	Body pink, Extremities blue	Completely pink	
Respiration	Absent	Slow, irregular	Vigorous cry	

Severely depressed	0-3
Moderately depressed	4-6
Excellent condition	7-10

FOR SAMPLE USE ONLY

©2008 TRIALSIGHT MEDICAL MEDIA

Dr. Virginia Apgar

Novorozenecké škály

▶ **BRAZELTONOVA ŠKÁLA** – měří schopnost novorozence odpovídat na prostředí. Testy se provádějí v domácím prostředí a matka hraje při testování důležitou úlohu facilitátora, který podněcuje dítě, pobízí ho. Zaznamenávají se pak ty nejlepší výkony.

▶ V testu sledujeme tyto 4 dimenze chování:

- 1) Interaktivní chování – ukazuje, jak se novorozenec adaptuje na domácí prostředí;
- 2) Motorické chování – velice důležité je pozorování toho, jestli si dítě saje paleček, tzn. pozorujeme aktivitu ručička a ústa a dále nesmíme opomenout základní reflexy
- 3) Ovládání fyziologického stavu znamená, za jak dlouho se dítě uklidní po excitaci;
- 4) Reakce na stres – sledujeme úlekové reakce – zaznamenáváme ze zkušenosti.

Zkouška trvá přibližně půl hodiny. Prediktivní hodnota je vyšší u Brazeltonovy škály než skóre Agparové. Je důležitější z psychologického hlediska.

Stavy vigility novorozence

Stavy spánku a bdění rozlišeny, spánek rozdroben do většího počtu kratších úseků, spánek zabírá 20 hodin.

6 základních stavů (Brazelton):

- hluboký spánek – pravidelný dech, zavřené oči, minimální pohyb, nízký svalový tonus
- lehký spánek (REM fáze) – oči mohou být pootevřené, rychlé oční pohyby, nepravidelný dech, drobné záškuby, nahodilé pohyby, časté změny mimického výrazu
- dřímota – přechodný stav mezi spánkem a bděním
- klidný bdělý stav – jasný pohled, zaměřená pozornost na sledování a naslouchání okolí
- aktivní bdělý stav – značná pohybová aktivita s velkými pohyby končetin, často krátké hlasové projevy
- pláč – velká pohybová aktivita, nepravidelný dech, křik

Rozeznávání těchto stavů důležité pro správné zacházení s dítětem!

Smysly

Zrak – vidí od počátku, zraková ostrost podstatně snižena, dospělé úrovně dosahuje až kolem 1 roku, pozornost přitahuje pohyb, dává přednost ostrým kontrastům a složitým vzorcům před jednoduchými, křivkám a lomeným liniím před rovnými přímkami, nejpřitažlivější lidský obličej a jeho zobrazení, rozlišuje dobře základní barvy a tvary, pozornost udrží až 10 min, zapamatování viděného – má-li matka na obličeji masku, dítě se na ni upřeně dívá, méně pije, hůře usíná

Sluch – preference vyššího ženského hlasu, pozná a preferuje hlas své matky, hlubší zvuky a tedy i hlas otce hůře pronikají do dělohy, výběr říkanky, povídky, která je známá z prenatálního období; zvuky, na které je dítě zvyklé nejsou rušivé, i když jsou silné, jiné slabší působí rušivěji

Smysly

Již v prvních minutách po narození spojují info z různých smyslů, obracení pohledu za zvukem, později se tato schopnost ztrácí a objevuje se až na přelomu 3. a 4. měsíce.

Hmat – uklidňuje teplo a dotyky, hmat oblastí úst, sání prstů již prenatálně, od 24. týdne. Porovnání informací z různých smyslů – hmatem pozná tvar, zrakem je schopno jej vybrat.

Chuť a čich – velký význam právě v tomto věku, pozná matku i její oblečení po čichu, chuť vyvinuta již prenatálně.

Schopnost **vnímání bolesti**

Adaptační reflexy

Základní adaptační reflexy jsou potravní, orgánové, obranné.

Mezi potravní patří uchopovací, sací, polykací. Mezi orgánové reflexy patří například vypouštění moči. Obranné reflexy jsou reakce na podněty, jež jsou organismu nepříjemné. Tyto adaptační reflexy jsou řízeny podkorovým centrem. To má až do třetího měsíce převahu nad korovým. Po třetím měsíci již nadvláda podkoří ustává a s tím také mizí adaptační reflexy.

Schopnost učit se

Nejdůležitější, s čím se novorozenec rodí! Nehotovost je předností, možnost osvojit si mnohem větší repertoár chování. Zralý novorozenec hledá souvislosti v podnětovém okolí a získává z nich zkušenosti. Sám aktivně vyhledává problémy, zajímavosti a pátrá po jejich správném řešení. Objevuje vztah mezi jeho vlastním chováním a následky tohoto chování v okolí – základ pro pochopení principu kauzality (křikem přivolám dospělého, rukou rozhoupu zavěšenou hračku,...).

Učí se aktivně si vybírat příjemné a vyhýbat se nepříjemnému!

Sociální chování novorozence

Sociálně naivní (chybí mu zkušenost) x sociálně slepý (chybí mu smysl pro sociální signály).

Reaguje na lidský hlas – vysoký ženský.

Vysoký zájem vzbuzují rysy lidského obličeje.

Úchopový reflex silnější, jedná-li se o prst.

Plazivé reflexní pohyby mnohem živější na nahém těle než v postýlce.

Podmínky ze strany dospělého – věnovat se novorozenci s nerozdělenou pozorností.

Synchronie pozornosti a afektu – společné zaměření pozornosti a společně sdílené emoce.

Dovednosti intuitivního rodičovství.

Časná asynchronie a nedostatek sociální interakce vede k chaotickým asynchronním vzorcům v pozdějším věku.